

3. Пилипчук Л. Експерсія. Особливості підготовки і проведення / Л. Пилипчук // Соціальний педагог. – 2009. – № 3. – С. 11–14.
4. Поліщук М. І. Місце експерсії у красназавчій роботі / М. І. Поліщук // Виховна робота в школі. – 2008. – № 6. – С. 30–36.
5. Шевчук Г. Моделі нетрадиційних уроків / Г. Шевчук, Г. Шеремета // Завуч. – 2007. – № 9. – Вкладка.

Анна Шажко

*магістрантка природничого факультету
Полтавського державного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка*

КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ставлення людини до інших людей системно реалізується в спілкуванні. Соціальна функція спілкування полягає в тому, що воно є найдійовішим засобом передавання суспільного досвіду, а специфіка досліджуваного явища визначається тим, що в процесі спілкування суб'єктивний світ однієї людини розкривається для іншої, відбувається взаємний обмін діяльністю, інтересами, почуттями тощо. У спілкуванні людина формується і самовизначається, виявляючи індивідуальні особливості. Результат спілкування – налагодження певних стосунків з оточуючими.

Завдяки спілкуванню відбувається інтеграція людей, кристалізуються норми поведінки, колективної взаємодії. Зв'язок суб'єктів у процесі комунікації є умовою функціонування групи як цілісності, в ході якого координуються спільні дії та задовольняється потреба в психологічному контакті. Потреба спілкуватися закладається генетично як умова існування особистості розумової та суспільної. Контакткування забезпечує обмін інформацією, взаєморозуміння, ділову співпрацю, творчість, розвиває психіку, збагачує свідомість [1].

Спілкування тісно пов'язане з діяльністю. Будь-яка його форма є різновидом спільної діяльності як поєднання діяльності однієї людини з діяльністю інших. У спільній діяльності формуються не тільки суб'єкт-об'єктні, а й суб'єкт-суб'єктні стосунки.

Спілкування може розглядатися як напрям, умова діяльності, або як окремий її вид. Але зв'язок спілкування й діяльності полягає саме в тому, що завдяки комунікації діяльність організовується, впорядковується. Тому розбудова плану спільної діяльності вимагає розуміння мети, засобів реалізації, розподілу функцій для її досягнення. Специфіка спілкування в процесі діяльності полягає у створенні можливості, організації та координації самої діяльності й окремих її учасників.

У спілкуванні відбувається збагачення діяльності, утворюються і поглиблюються взаємини між людьми [4].

Отже, неодмінним складником управління людьми є спілкування з ними, поза яким адміністративна діяльність керівника неможлива. Керівник здійснює контактування і коли розмовляє по телефону, і коли проводить оперативну нараду, співбесіду, чи бере участь у ділових переговорах, і коли розв'язує конфліктну проблему. В кожній ситуації успіх визначається якістю спілкування, умінням керівника слухати й повідомляти інформацію, здатністю розуміти співрозмовника.

Змістом управлінського спілкування є обмін інформацією, організація керівником взаємодії, взаємного сприйняття. Спілкування в управлінні – інструмент забезпечення основних управлінських функцій: організації, мотивації, планування й контролю. Комунікація як функція управління є інтегруючим чинником, що доводить правомірність тези про управлінську діяльність керівника як соціально-психологічне явище, де спілкування відіграє помітну роль [3].

Соціально-психологічна особливість управління полягає в тому, що поза спілкуванням з учасниками комунікативного контакту неможливе прийняття дійових управлінських рішень, професійне вдосконалення керівника та його співробітників. Діалогічні стосунки в цьому процесі є універсальною умовою ефективності управлінської діяльності керівника, формою розкриття потенційних можливостей учасників управлінської взаємодії.

Управлінська діяльність керівника націлена на передавання знань і досвіду учасникам взаємодії на рівнях “керівник – підлеглий”, “керівник – група”, “керівник – інші керівники”, а також у створенні умов для функціонування системи соціально-психологічного забезпечення розвитку особистості [2].

Отже, в управлінській діяльності формуються, крім організаційно-технічних, соціально-економічних, ще й певні соціально-психологічні відносини. Соціально-психологічний аспект управління спирається на врахування закономірностей поведінки та стосунків (внутрішньоособистісних, міжособистісних, міжгрупових), що характеризують ставлення працівників до роботи, до свого інтелектуального, морального, професійного, комунікативного потенціалу [5].

Комунікативна природа управління виявляється в таких аспектах:

- інтегруюча сутність комунікації як функції управління; новизна спілкування як соціального і діалогічного феномена, що чиниться

всіма учасниками управлінського процесу і стосується їхньої спільної діяльності;

- взаємодія керівника й підлеглого в процесі обміну інформацією як суб'єктів спільної діяльності;
- реалізація управлінської діяльності в конкретному соціально-психологічному просторі;
- актуалізація в комунікативного потенціалу учасників комунікації [3].

Усе зазначене підтверджує, що без обопільного обміну ідеями, інформацією тощо взаємодія, а отже й управління неможливі.

У комунікативному аспекті управлінська діяльність керівника як соціальний різновид управління спрямована на узгодженість у діяч учасників управлінського процесу, оптимізацію всіх форм їхнього спілкування з метою розв'язання значущих завдань.

Отже, управлінська діяльність керівника являє собою умову доцільної взаємодії із соціальним оточенням. Спілкування в такому контексті є зовнішнім чинником, засобом ефективної дії, та внутрішньою характеристикою психічної активності особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бодалев А. А. Личность и общение: Избранные труды / А. А. Бодалев. – М. : Педагогика, 1983. – 272 с.
2. Бойко В. В. Социально-психологический климат коллектива и личность / В. В. Бойко, А. Г. Ковалев, В. Н. Панферов. – М. : Мысль, 1983. – 206 с.
3. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління : навч. посіб. / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К. : Академвидав, 2003. – 568 с.
4. Психологія : підручн. / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук [та ін.]; ред. Ю. Л. Трофімов. – К. : Либідь, 2001. – 560 с.
5. Психологія професійної діяльності і спілкування / Л. Е. Орбан, Д. М. Гридчук та ін. – К. : Преса України, 1997. – 192 с.

Марина Шакланова

студентка природничого факультету

*Полтавського державного педагогічного університету
імені В. Г. Короленка.*

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ЗООМОРФІЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У ПОРІВНЯЛЬНОМУ АСПЕКТІ

Фразеологізми народжуються в результаті осмисленої необхідності знайти знакове вираження для певних подій, відчуттів, ситуацій, які тісно пов'язані з самою людиною, з поведінкою людей у суспільстві, з відносинами між людьми. Існує думка про те,